چاوپێکەوتنی ڕێزا ئاڵتون ... گفتوگۆی: عبدالله العضوی

لە یەنیە(حوزەیران)دا داوای چاوپێکەوتنی سەرکردەی دیاری پارتی کرێکارانی کوردوستان پەکەکە جەمیل بایکم کرد، بەڵێنێکم بە هەوڵدان بۆی پێدرا، بەڵام بەڵێنی دڵنیاکەرەی چاوپێکەوتنم پێنەدرا، کارەکەم لەبیرکرد و گومانم وابوو لەبیرکراوە، بەتایبەتیش چونکە سەرکردەکانی ئەم پارتە – بە تیرۆریست پۆلێنکراوە- لە ئەنجامی بارودۆخی ئاسایشی شاخەکانی قەندیلەوە لە چاوپێکەوتنی ڕۆژنامەوانی دووردەکەونەوە. ناوەڕاستی مانگی نۆ (سیپتەمبەر)، "یەکێک لە ڕێکخەرانی چاوپێکەوتنە ڕۆژنامەوانییەکان لەناو پەکەکە" مژدەیەکی پێدام کە دەتوانم چاوپێکەوتن ئەنجامبدەم، پرسیارمکرد ئایا بایک ڕازیبووە، وەڵامیدایەوە نەخێر، [بەڵکو] چاوت بە ڕێزا ئاڵتون دەکەوێت، ئەوەی –

پێیدەوترێت- وەزیری دەرەوەی پارتی کرێکاران، و یەکێک لە هاوڕێکانی عەبدوڵا ئۆجەلان لەماوەی مانەوەیدا لە سوریا، وەک ڕۆژنامەنوسێک هەلێک بوو بۆم تا چاوم بە پیاوێک کە بە تیرۆریست ناسێنراوە و لەسەرەوەی داواکراوەکانی دەسەڵاتەکانی تورکیایە بکەوێت، و لە ناوەڕاستی ڕاقاییەکانی کوردستانی عێراقدا گفتوگۆیەکی درێژی لەگەڵدا ئەنجامبدەم، لە بەخت خراپی من، بەهۆی ڕیفراندۆم و لێکەوتە هەرێمییەکانییەوە جووڵەی ئاسمانی لە نێوان هەرێم و تورکیادا وەستاوە، هەڵبژاردەی بەردەمم ئەوەبوو کە ئەو ڕێیە درێژە تەی بکەم، لە ئەستەنبوڵەوە بەرەو باشور ڕۆمکردە فڕۆکەخانەی شرناخ، لەوێشەوە بەرەو دەروازەی ئیبراهیم خەلیل (سنووری تورکیا لەگەڵ کوردستاندا)، پاشان بەرەو زاخۆ و دوای ئەویش هەولێر، ئینجا سلێمانی. نیوەی شەو گەیشتمە سلێمانی – گەشتەکە ٣٢ کاتژمێری خایاند- پێویست بوو پشوو بدەم، تا ڕۆژی دواتر بڕۆم بۆ چیا سەختەکانی قەندیل؛ بارەگانی پارتی کرێکاران و شوێنی چاوپێکەوتنەکە لەوێیە. کاتەکە بەگوێرەی ڕێزا ئاڵتون بە خولەک حسابکرابوو، چونکە بارودۆخی ئاسایش بەسەریدا دەیسەپێنێت کە لە یەک شوێندا بۆ ماوەیەکی درێژ نەمێنێتەوە، لەگەڵ ئەوەشدا ڕێزا ئاڵتون بەرگەی فزوڵیی ڕۆژنامەوانیی بێزارکەرەکەمی گرت تا ٣ سەعات و ٤٠ دەقیقەی لەگەڵمدا بەسەربەرێت، لە گفتوگۆیەکدا تیایدا باسی هەموو ئەوەی پەیوەندی بە ڕێکخراوەکە و پەیوەندی [ڕێکخراوەکە] بە

پارتی یەکێتی دیموکراتی پەیەدە و دۆخی ئێستا لەگەڵ تورکیا و ئێران و ڕژێمی سوریدا کرد، ئەوەی توشی موفاجەئەی کردین ئەوەیە کە تا ئێستاش لە پەیوەندی ئاسایشی دان لەگەڵیدا [لەگەڵ ڕژێمی سوریا]… گفتوگۆکە وەڵامی بۆ زۆر لە پرسیارەکان لەبارەی پارتی کرێکارانی کوردوستانەوە تێدایە، بەتایبەتیش دوای ئەوەی باڵەکانی لە سوریاو عێراقدا ڕوونبوەتەوە..

بۆ وردەکاری ئەم گفتوگۆیە:

• ئایا پێتوایە ئەوەی لەکەرکوکدا ڕوویدا و دەرچوونی "پێشمەرگە" شکستێکە بۆ مەسعود بارزانی؟

– بارزانی هەر لەسەرەتاوە هەنگاوێکی هەڵەی ناو لەسەری سووربوو، سەرەڕای ئەوەش کە دەیزانی هێزەکانی ناتوانن بەرگری لە هەنگاوەکانی بکەن، بەهۆی ئەم بڕیارەوە پەیوەندیەکانی لەگەڵ تورکیاو ئێراندا خراپ بوو پاش ئەوەی پێشتر جێگیربوو. ڕێمبدە بەڵام کە ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوین تایبەتمەندی خۆی هەیە، ڕووداوە سیاسیەکان چاودێرەکانیان فریودەدەن، بۆ نمونە لایەنێک سەرکەوتنێکی سەرتاپاگیر بەدیدەهێنێت، بەهۆی ئەوەوە نەشوەی سەرکەوتن دەیگرێت، بەڵام پاش دوو ڕۆژ ئاشکرادەبێت کە ئەو شکستیخواردووە.

•لە کەرکوک شتێک ڕوویدا هاوشێوەی ئەوەبوو لەکۆبانێ ڕویدا، بەڵام لە کەرکوک پارتی کرێکارانی کوردستان تێڤە نەبوو وەک ئەوەی لە کۆبانی تێڤە بوو؟

– چونکە دۆخی کەرکوک جیاوازە، کێشەکە ئەوەیە کە ڕووداوەکان هەموویان لەو خاڵەدا تەقینەوە کە کەرکوک هی کێیە؟ هی عەرەب یان کوردەکان یان هی تورکمانەکان.
ئێمە ناتوانین ببینە لایەنێک بڵێت کە کەرکوک [شارێکی] کوردی پوختە، هەروەها عەرەبی پوخت و تورکی پوختیش نیە، شارێکە بۆ هەموو گەلان، شارێکی مۆزایکە، هەڵوێستیشمان ئەوەیە کە چارەسەری کێشەکان نابێت لەسەر بنچینەی دەمارگیری نەتەوەیی بێت. ئەگەر لە کەرکوک تێڤە بوینایە ئەوا بەدڵنیاییەوە پێشمەرگەی پارتی دیموکراتی و پێشمەرگەی یەکێتی نیشتیمانی پاشەکشەیان نەدەکرد لێی، و دەستکەوتە سیاسیەکانیش بۆ هەردوولا دەبوو، ئەۆ دوانەی کە دۆخەکان بەشێوەیەکی هەڵە دەخوێننەوە و هەنگاوی سیاسی هەڵە دەنێن، ئێمەیش دەبوینە بەیدەقێک لە خزمەتی سیاسەتە هەڵەکانیاندا.

• ئایا پەیوەندیەکی باش هەیە لەنێوان حەشدی شەعبی و کرێکارانی

کوردستاندا لە موسڵ.. لەوە ناوچەگەلی دراوسێ یەک هەن؟

– بەدنیاییەوە هیچ پەیوەندیەکی ڕاستەوخۆ بوونی نیە، لە ناوچەکانی بەریەککەوتن پەیوەندی هەیە بەبێ بوونی تێگەیشتنی سیاسیی و سەربازی لەنێوان ئەمەو ئەواندا.
حەشدی شەعبی کە پێیەکی لەرزۆکی داعشە، مەبەستم ئەوەیە میلیشیاگەلێکە ڕێکخستنی تێدا نیە، ئەم ناوە موقتەدا سەدر لێیناوە.

• پارتی کرێکاران پارتەکە ماوە ماوە دەگۆڕێت، ئۆجەلانیش پێداچوونەوەی زۆری پێشکەشکردووە، ئایا لەم ماوە زۆر گرنگەی ڕۆژهەڵاتی ناوین دا، [پەکەکە] وایدانانێت کە دووبارە بیرکردنەوە لە شوێنگرتن(التموچع) لەنێوان تورکیا و ئێران و سوریا و عێراقدا باشتر بێت لە مانەوە لە شاخەکاندا؟

– مانەوەمان لە شاخەکاندا بۆ خەندەقێکی ستراتیژی دادەنێین، دۆزی کوردیش ئاڵۆزترین دۆزە لە ڕۆژهەڵاتی ناوین دا، ئەگەر چارەسەرنەکرێت ئەوا شاخەکان جێناهێڵین، بەڵام ئەمە لە شاخەکاندا گەمارۆنەدراوین، سیاسەتەکانمان کاریگەری لەسەر هەموو ئەو شوێنانە هەیە کەو بوونمان تیایدا هەیە، لەبەرئەوە بوونمان تەنها لەسەر شاخەکان کورتنابێتەوە، لە ئێستادا هیچ وڵاتێکی لە ڕۆژهەڵاتی ناوین یان جیهاندا نیە ئێمەی تێدا نەبین، پەیوەندیمان لەگەڵ لایەنەکانی تردا هەیەو بۆ هەموو پەیوەندیەکیش کراوەین.

• بەڵام ئایا پارتی کرێکاران هەر لەشاخ دەمێنێتەوەو بە نهێنی لە هەموو شوێنێک کاردەکات؟

– دەوروبەری ٨٠٪ ی کوردەکان لە تورکیا لە پشتیوانان و لایەنگرانی ئێمەن، زۆرینەی دەستکەوتەکانیش لە تورکیا و باکور بەهۆی بەرخۆدانەکانی ئەوانەوەیە، هەرچی پەیوەندی بە ئێران و تورکیاوە هەیە پەیوەندی هەیە لەگەڵیاندا، پێشنیاریش هەیە بۆ چارەسەرکردنی دۆزی کورد لەگەڵیاندا بەشێوەیەکی ئاشتی و دیموکراتی، لە حاڵەتی وەڵامدانەوشدا ئەوا ئێمە ئامادەین، بەڵام لە حاڵەتی نەبوونی وەڵامدا وەکو ئێستا، ئەوا ئێمە لە ڕێگەی هێزی سەربازیەوە بوونمان هەیە.
ئەگەریش لەلایەن ئەو حکومەتانەوە داننەنرێت[بە دۆزی کورد دا] یان پەرژاندنی(قبوڵکردن) دانوساندن و چارەسەری دیمۆکراتانە، ئەوا هەموو بەریەککەوتنێکی سەربازی بەر ئەنجامی نەپەرژاندنی لایەنەکەی

ترە بە چارەسەری دەزەکەمان، بەڵام لە حاڵەتی داننانی ئەم لایەنانە بە چارەسەر و بە هەنگاوی بەرجەستە – با وادابنێین ئەم شتە ڕوویداوە – ئەوا مانەوەمان لە چیا هیچ مانایەکی نامێنێت، بەڵام هیچ هەنگاوێک بەم ئاراستەیەدا بوونی نیە چونکە لەوە نکۆڵیکردنی مافەکانی کورد هەیە.

• لە هەولێر قەوارەیەکی کوردی هەیە لە سلێمانیش قەوارەیەکی تر، هاونیشتیمانیانی کوردیش بەرژەوەندیگەلێکی ئابووریان هەیە، ئایا پێتوانیە کە تاکە زەرەرمەند ئێوەن لە هاوکێشەی کوردید هیچ بەرژەوەندیەکتان نیە؟

– ئێمە لەم گۆشەیەوە لە شتەکان ناڕوانین، ئەگەر لە گۆشەیەی کوردی پێتیەوە بیربکەینەوە ئەوا بەهەڵەداچوون هەیە، بە نزیکبوونەوەمان لە قەوارەی فیدراڵی عێراقی، ئەوا دەخی کورد و دەستکەوتەکانی لەدایکبووی چرکەساتێک نین، بەڵکو ئەنجامی کۆمەڵێک ژانگرتنی درێژن کە دەگاتە سەت ساڵ لە تێکۆشان لە هەرێمی کوردستانی عێراقدا، بەڵام چۆن دەتوانین تابلۆی ئەم فیدراڵیەی کە ئێستا لە باکور[ی عێراق] هەیە بخوێنینەوە، ئەم کوردە هیچ ئیرادەیەکی نیە ، بووە بە بووکەشووشەیەک بەدەست ئەمەریکا و ئیسرائیلەوە نە توانای گۆرەن و نە هێزی هەیە لە ڕووی سیاسیەوە، لە ڕووی سەربازیشەوە تەنانەت بە ڕێژەکیش لە کەرکوک یان موسڵ نەیتوانی خۆی ڕابگرێت.

لە میانەی خوێندنەوەیەکی خێرای مێژووی نوێی کوردەوە دەتوانین بڵێین؛ کە یاخیبوونە کوردیەکانی ئەم دوو سەدەیەی دوایی.. بە پشتبەستن بە هێزی خودی ڕووینەداوە، ئێستا ئەنجامەکەش ئەوەیە ئەم لایەنە خۆی هەڵدەداتە ئامێزی هێزێکی ترەوە(ڕوسیا، ئێران، تورکیا) و پشت بەو هێزە دەبەستێت و پاشان سەرشۆڕدەبێت و دەکشێتەوە، پاشان پاڵ بە هێزێکی ترەوە دەدات و هێرشدەکات و دەشکێت و دەکشێتەو ئا بەم شێوەیە بەردەوامدەبێت، تا ئەوەی گەیشتینە قەوارەیەکی کوردی لە کوردستانی عێراق.. بەڵام لە سایەی نەبوونی ئیرادەی سیاسیدا، تا چ ڕادەیەک دەتوانین بڵێین بەڕاستی ئێمە دەستکەوتە، ئێمە بەلایەنی کەمەوە لە هیچ شوێنێک بەبێ پێکهەڵپژان نەکشاوینەتەوە، چونکە ئێمە پشت بە هێزی خۆمان دەبەستین… لەبەرەوەیە دەڵێین “ئێمە شکستخواردوو نین” .

• ئێران دەوڵەتێکی (شۆوێنەره – العابپه) لەناوچەکەدا.. حاڵەتە کوردیەکەی شوێنکەوتەی پارتەکەشتان لە ئێران جوڵەی کەمترە لە سوریا و عێراق و تورکیا.. ئایا ئەمە پشوویەکی ستراتیژی مەدروسە

بەلای پارتەکەتانەوە یان بارودۆخەکە لە ئێران جیاوازە؟

– وەک پارت ڕاستەوخۆ گرنگی بە ئێران نادەین، ڕاستە ئێمە چاودێری پەرەسەندنەکان لە هەموو پارچەکانی کوردستان و ناوچەکەدا دەکەین، بەڵام قورساییەکانمان زیاتر خستووەتە سەر تورکیا بەو ئیعتیبارەی گەورەترین بەشی ئێمە لەخۆدەگرێت و شەڕمان بەردەوامە لە دژی، ئێمە گرنگی بە پەرەسەندنەکان گە ئێران دەدەین، بەتایبەتیش لە پانتایی کوردیدا، بەردەوامیش چارەسەری دۆزی کورد لە ئێران لە سەر بنچینەیەکی دیموکراتی و ئاشتی پێشنیار دەکەین و لەسەری سورین، هێزگەلێکی کوردیش هەن باوەڕیان بەم ڕێبازە هەیە و هەوڵی خەباتدەدەن لە پێناو دۆزی کورددا و ئێمەش لە پەیوەندیداین لەگەڵیاندا.
ئەگەریش دۆزی کورد بەشێوەیەکی گشتی چارەسەرنەکرێت، ناتوانین بگەینە ڕێککەوتن لەگەڵ ئێراندا کە دانانان بە بوونی کورددا ناپەرژێنێت(قبوڵناکات)،
لەبەرانبەریشدا ناتوانین ڕێککەوتن لەگەڵ هیچ لایەنێکدا بکەین دانان بە دۆزی کورد ڕەتبکاتەوە.

• بۆچی جوڵەی هاوشێوەی پارتی کرێکارانی کوردستان لە ئێراندا نیە؟

– سەرەتا دەتوانرێ بابەتی ڕێکخستنەکان و ئەو پارتانەی لە سوریا و ئێران هەن جودابکرێنەوە، هاوشێوەیی لەنێوان ئەم پارتانەی ئێران و سوریادا نیە، بەڵکو دەتوانیت بڵێیت ئەوان بە ڕێباز و فەلسەفەی "ئۆجەلان" سەرسامن و بەگوێرەی تایبەتمەندی ساحەکەی خۆیان دەگونجێنن و لەسەر ئەم بنچینەیە جێگەدەگرن.
سیاسەتی ئێران لە سوریا لەپاڵ ئەسەدەوە دژی کوردە، کار گەیشتە دروستبوونی پێکهەڵبژان لەگەڵ ئێراندا لە قامیشلی و حەسەکە و ناوچەکانی ئێرانیش، ئێران سیاسەتێکی هەیە دژی "پژاک" پەیڕەویدەکات، ئەوانیش داخوازی سیاسیان هەیە، ئێمەش هەموو ئەم دۆخانە دەتوێژینەوە و هەوڵدەدەین هەڵیبسەنگێنین، جگە لەمە هیچ پەیوەندیەکی ڕاستەوخۆ لەگەڵ ئێراندا بوونی نیە.
ئەگەریش هەر بەرەوپێشچوونێکی ئێرانی دەستکەوتەکانی کورد لە هەر جێیەک بکاتە ئامانج، وەک هێرشی قەکردن بە ڕێککەوتن لەگەڵ ئەسەد دا، ئەوکاتە ئێمەش دووبارە دۆخەکە دەخوێنینەوە.

• ئێستا شێوەی پەیوەندی لەگەڵ ئێراندا یان بارودۆخ بە پارتەکەتان ئارامە؟

– ڕاستە ئارامی هەیە، بەڵام ئەوەی باسدەکرێت ڕێگری لە ڕوودانی هیچ شتێک ناکات، ڕەنگە ئەوە ئارامی پێش گەردەلوول بێت.

• پێش کەمێک باسی پشتبەستن بە ئەویترت کرد، بزوتنەوەی کوردیش لەنێوان ئەمەریکا و ڕوسیا و دەوڵەتانی تردا دەبێت و دەچێت، ئەو ڕۆڵەی ئێستا پەیەدە دەیگێڕێت ئایا پشتبەستن نیە بە دەوڵەتە دەرەکیەکان؟

– بۆ یەکجار کوردەکان لە "ڕۆژئاڤا" بە ناوی خۆیانەوە مومارەسەی سیاسەتیانکرد؛ کاتێک پشتیان بە ڕێبازی ئۆجەلان و فەلسەفەکەی بەست و کاریگەربوون پێی، ئەوەش هۆکارێکی سەرەکی بوو بۆ گرتنەبەری ئەم سیاسەتە.
کاتێک دەڵێین ڕوسیا بوونی هەیە، مانای ئەوە نییە تەنها ڕووسیا بەڵکو هێڵی ئۆراسیایی و هاوپەیمانەکانی لە سوریا بوونیان هەیە، هەروەها ئەمەریکاش نوێنەرایەتی هاوپەیمانی نێودەوڵەتی و دەوڵەتە ئەوروپیەکان دەکات.

دەپرسین، بۆچی ئەم هەموو دەوڵەتە لە سوریادا هەن سەرەڕای بچوکیەکەی؟ وەڵامەکەش ئەوەیە شەڕێک لەسەر ئاستی ڕۆژهەڵاتی ناوین بەرپایە، هەموو ئەو دەوڵەتە پەیوەندیدارانەش هەوڵدەدات شوێن پێی خۆی لە ناوچەکەدا بدۆزێتەوە، هەموو حساباتی خۆی هەیە بۆ دووبارە [نەخشە] کێشانەوەی ناوچەکە.
ئەگەر هەوڵی خوێندنەوەیەکی خێرای سیاسەتی پەیەدە بدەین، ناتوانین بڵێین هەمان سیاسەتە کوردیە ناسراوە تەقلیدیەکە پیادەدەکات؛ چونکە پشت بە شوێنگەکەیی و هێزەکەی دەبەستێت، پشتیش بە لایەنێکی یارمەتیدەر نابەستێت بەشێوەیەک ئەگەر ئەم لایەنە پاشەکشەیکرد تێکبشکێت.

نموونەی کۆماری مهاباد پشتی بە یارمەتی یەکێتی سۆڤیەت بەست، کاتێکیش یارمەتیەکە وەستا تێکشکا، ئایا دەتوانین بڵێین بۆ پەیەدەش هەمان شتە، ئەگەر یارمەتی ئەمەریکی بوەستێت و هاوپەیمانی نێودەوڵەتی بکشێتەوە؟ لە سوریا هەموو هێزەکان دژی کورد بوون، سەرەڕای ئەوەش خۆیان بەدەستەوە نەدا و خۆیان نەخستە باوەشی هیچ هێزێکەوە، لەسەر ڕێبازە تایبەتەکەی مایەوەو پشتیان بە هێزی خۆیان بەست، ئەوەی کە دواتر هاوپەیمانی نێودەوڵەتی ناچار بە پێشکەشکردنی یارمەتی بۆیان کرد پاش ئەوەی لێهاتووی خۆیان سەلماند.

جگە لە پەیەدە نە ڕوسیا و نە ئەمەریکا و نە هیچ هێزێکی تری

کاریگەر شتێکی بەرجەستەیان پێشکەشنەکردووە، هەسەدەش تاکە هێزە کە پرۆژەیەک بۆ سوریای داهاتوو پێشکەشدەکات، ئەویش سوریایەکی دیموکراتی فیدراڵە کە پشت بە ڕەهەندی ئیتنی نەتەوەیی نابەستێت بەڵکو پشت بە ڕەهەندی جوگرافی دەبەستێت.
لە ڕووی سیاسییەوە ئەمە جیاوازین لە ئەمەریکا، پەیەدەش پەیوەندی لەگەڵ هەموو پێکهاتە کاریگەرانەدا هەیە کە ئێستا لە سوریادان، بەڵام پاڵناداتە لایەنێکەوە دژی ئەویتر، لە نێوان ئەم پەیوەندیانەشدا پشت بەو پرۆژەیە دەبەستێت کە پێشکەشیکردووە.

• بەڵام پرۆژەی پەیەدە ڕازیبوونی گشت لایەکی بەدەست نەهێناوە، کێشەکەش ئەوەیە بەبێ ڕاوێژکردن بەو کۆمەڵگایانە دەست بەجێبەجێکردنی کرا.. ئایا کاتی پرۆژەکە لە سوریا گونجاوە، ئایا بە تەرحەکەی بارزانی ناچێت بۆ ڕیفراندۆم لە هەرێمی کوردوستاندا؟

– بەراورد لە نێوان کاتی ڕیفراندۆم و پرۆژەکەی پەیەدە ناکرێت، ئەوەی لە "ڕۆژئاڤا" ڕوودەدات پرۆژەیەکی کوردی نیە، بەڵکو ڕێڕەوێک بۆ هەموو پێکهاتەکانی گەلی سوری دەکێشێت لە داهاتووی سوریادا، ئەم پرۆژەیەش لەسەرەتایدایەو تا ئێستاش نیشانەکانی ڕوون نین، وەکو نمونەیەک تەرحکراوە کە دەشێت ناوچەکانی تریش پێیڕەویبکەن، چونکە جەنگ هێشتاش بوونی هەیە بۆیە پرۆژە سیاسیەکە بە تەریبی لەگەڵ جەنگە سەربازیە ناوچەییەکە دا دەڕوات، کاتێکیش کە جەنگ کۆتایی دێت گفتوگۆی سیاسیی دەبێت، قۆناغی سیاسی بنچینەکەیە، لەداهاتوودا هەر هێزێک بەپێی قورسایی سیاسیی خۆی قسەی خۆی دەڵێت، زۆربەی هێزەکانیش لە بێژنگ دراون، میحوەرێک هەیە پشت بە ئەمەریکا دەبەستێت و ئەویتریش ڕوسیا، سەرباری [هێزی] کوردی " هەسەدە" کە ڕێگای سێیەم دەگرێت.

• ئایا پێتوانیە کە شەڕڤانەکانی پارتی کرێکارانی کوردستان دەبنە بەشێک لە کێشەکە لە سوریای داهاتوودا؟

– ئۆجەلان ماوەیەکی درێژ لە سوریادا ماوەتەوە، لەوێ کاریگەریشی هەیە لەسەر بنکە جەماوەریەکە، کاتێکیش دەستمان بە ڕووبەڕووبوونەوەی تورکیا کرد هەزاران کەس لە گەلی کوردی سوریا یارمەتیان داین و لەگەڵماندا جەنگان.
لەسەرەتای ڕووداوەکانیشدا لە سوریا گەڕاینەوە بۆ سوریا بۆ جەنگ، چونکە ئەوان بەشێوەیەکی زۆر پشت بە فەلسەفەی ئۆجەلان دەبەستن ئێمە یارمەتی ئایدیۆلۆژیان پێشکەشدەکەین، ئێمە زۆر نزیکین و لە یارمەتیدانی سەربازیان بەردەوام دەبین، ئەمەش مانای ئەوە نیە کە

ئێمە کارەکان لە سوریا بەڕێوەدەبەین، ئێمە ئەوە ناپەرژێنین(قبوڵناکەین)، بەڵکو ئەوان خۆیان ئەوە دەکەن، ئێمە یارمەتیان دەدەین و ڕێز لە بڕیارەکانیان دەگرین هەرچیەک بێت تەنانەت ئەگەر بەدڵیشمان نەبێت.
لە حاڵەتی ڕێککەوتنیشدا (التسویه)، ئەوا ئەو ئەندامانەی پەکەکە کە لەوێ دەجەنگن نابنە ڕێگر لە ڕێگای چارەسەریدا، ل□ بەرئەوەی لەوێ کادری کوردی سوری لەسەر ئەو **خاکە هەیە و دەزانێت چی دەوێت، لەوکاتەدا هیچ پێویست بە بوونمان ناکات، بەدڵنیاییشەوە دەکشێنرێنەوە.**

• پەیوەندی نێوان پەکەکە و پەیەدە چیە؟

– سەرەتا، پەکەکە دەنگدانەوەی لە هەموو ناوچەکانی کوردوستان هەیە، بنکە جەماوەریەکەشی گەورەیە و هەندێک پیرۆزیشی دەکەن بەهۆی ئەوەی ڕێبازی پێچەوانەی ئەو سیاسەتە کوردیە تەقلیدیە کە هەیە و ڕێبازی ئێمەیان پەسەندنەکردووە، بەڵام ڕێبازمان لەسەر ئاستی گەل پەرژێنراوە(قبوڵکراوە).
لە ڕۆژئاڤا سۆز و خۆشەویستی بەدیدەکەین چونکە ئۆجەلان نزیکەی ٢٠ ساڵ تیایدا ماوەتەوە، و پەیوەندی لەگەڵ کورد و عەرەبدا هەبووە، لەم ماوەیەشدا هەزاران کەس لە ڕۆژئاڤاوە تەڤڵی پەکەکە بوون و تیایاندایە لە ڕووبەڕووبوونەوەی تورکیادا کوژراوە و ئەمەش کاریگەریدەکات و بەستەری سۆزداری لەنێواناندا پێکدەهێنێت، ئێمەش جوانیەکە بۆ ڕۆژئاڤا دەگەڕێنینەوە، بەجێیانناهێڵین و مەعنەویانە پشتیوانی مافەکانیان دەبین نەک مادیانە، ئەوەش متمانەی گەلی لەنێواناندا زیادکردووە.

• پەیوەندیەکانی نێوان ڕژێمی سوریا و پارتی کرێکارانی کوردستان ئایا هێشتاش بەرپایە؟

– بەڵێ پەیوەندی هەیە لەگەڵ سیستەمی ڕژێمی سوریادا، بەردەوامیش دەبێت تا ئەوان پەیوەندیان بوێت بەو شێوەیەی بۆ ئێمە دەگونجێت، ئێمە ئامادەین بۆ پەیوەندیگرتن لەگەڵ هەموو لایەنەکاندا، بڕیاری جەنگ و دوژمنایەتیش بەگوێرەی لایەنەکەی ترە.

• تەنانەت لەگەڵ تورکیاشدا ئامادەن بۆ گفتوگۆ؟

– بەداخەوە دۆخی تورکیا ئێستا جەنگە، و پەیوەندی نیە لەگەڵیدا، لە حاڵەتێکیشدا تورکیا گفتوگۆی تەرحکرد ئێمە ئامادەین.

• لەم ساتەدا ئەگەر بارودۆخ لەباربێت تۆ خودی خۆت دەڕۆی بۆ گفتوگۆ لەگەڵ تورکیادا؟

– من نا، لەگەڵ ئەوەشدا.. بڕیار لای من نیە بەڵکو لای سەرکردەکانی پارتە، لە حاڵەتی ڕوودانی ئەوەشدا قسەکەری سەرەکی و ناونیشان عەبدوڵا ئۆجەلانە.

• ئایا پەیوەندی لەنێوان پەیەدە و ڕژێمی سوریادا هەیە؟

– بەپێی زانیاری من پەیوەندی لەنێوانیاندا هەیە.

• ئایا متمانە بە ئەمەریکا دەکەیت؟

– نەخێر، ئەمە بزوتنەوەیەکی بەرهەڵستکاری ئیمپریالیزمین، هیچ لێدوانێکیش لەلایەن پەکەکەوە نەدراوە بڵێت ئێمە متمانەدەکەین و ئامادەین بۆ هاوپەیمانی لەگەڵ ئەمەریکادا، هەروەها لەلایەنی ئەمەریکیشەوە ئەوە نیە، ئەمەریکاش دەمانخاتە ناو لیستی تێرۆرەوە بۆیە پشتیوانی تورکیا دەکات لە دژمان، جەنگیش دژی تورکیا جەنگە دژ بە ئەمەریکا، هەرچی بە نسبەت دۆخی ڕۆژئاڤاوەیە ئەوە تایبەتە.

• ئایا پەکەکە ئامادەیە بۆ پەیوەندی لەگەڵ ئەمەریکادا؟

– لەسەر ئاستی ستراتیژی ناشێت لەگەڵ ئەمەریکادا بجوڵێیت، ئەو پەیوەندیانەش لە ڕۆژئاڤا هەیە لەسەر ئاستی تەکتیکی و پشتیوانی سەربازیە، ڕوونیش نیە ئەم پەیوەندیە تا کوێ دەگات، ناشکرێت فاڵبگرینەوە و کە سیاسەتی ئەمەریکا لە سوریای داهاتوودا چۆن دەبێت و پەیەدەش لە بەرانبەریدا چۆن مامەڵەدەکات، لەوانەشە لەسەر ئاستی سوریا پەیوەندیگەلێکی تەکتیکی لەگەڵ ئەمەریکا و ڕوسیا هەبێت لەسەر بنچینەی چارەسەرکردنی دۆخی کورد لە سوریا ئەمەش شتێکی ترە.

• ئایا پێشبینی پەیوەندیەکی درێژ دەکەیت لەنێوان پەیەدە و ئەمەریکادا؟

– لەم حاڵەتەدا پێویستە بوترێت کە پەیەدە لەسەرەتی ڕێبازی ئایدۆلۆژی و فیکری خۆی بگۆڕێت، ڕێبازی پێیڕەوکراو لەیەکناچن، بەڵکو لەگەڵ ڕێبازی ئایدۆلۆژی ئەمەریکادا لە ناوچەکە جیاوازدەکەونەوە، ئەمە ئەم پەیوەندیانە ناودەنێین ناچاری، خۆشویستراو نیە و بژاردەی دووەمیش نیە.

• بۆچوونت لەسەر کەوتنی ڕژێمی سوریا و ڕۆیشتنی ئەسەد چیە، لەگەڵی یان دژ؟

– نزیکبوونەوەی بنچینەییمان بە مانەوە یان ڕۆیشتنیەوە نیە، پەیوەست نیە بە کەسێک یان بە سیستەمەکەوە بە ئەندازەی ئەوەی دانانە بە مافی خۆمان لە جێبەجێکردنی پرۆژەی دیموکراتی فیدراڵی، با وادابنێین کە دانرا بە بە پرۆژەی دیموکراتی فیدراڵیدا.. ئەسەد تیایدا دەبێت و ڕۆڵی دەبێت سەرباری پێکهاتەکانی تر، ئەمەش مانای کۆتاییهاتنی ئەسەدە وەک زهنیەت، بەڵام بە داواکردنی ڕۆیشتنی دەبینە بزوتنەوەیەک ئامانجی کەسێتیەکە، ئەمەش بزوتنەوەیەکی سیاسیی نیە.

• عەفرین لە دۆخێکی زۆر سەخت دایە، پێشبینیدەکەن چی لەوە ڕووبدات و بژاردەکانتان چین؟

– چوونەناوەی تورکیا بۆ ئیدلب و گۆڕانکاریەکانی ئەم دواییە، لە ئەنجامی هاوپەیمانی ڕووسی- تورکی و بڕیارەکانی ئەستانەوە، و جوڵەی هاوبەشیان لە ئەستادا مانای هاوپەیمانیان نیە بەڕاستی.
تورکیا دەخوازێت کۆتایی بە پەیەدە بهێنێت لە سوریا، بەڵام ڕووسیا بەکاریدەهێنێت بۆ کۆتاییهێنان بەو گروپە توندڕەوانەی ئارەزوویان ناکات، لە ڕێگای تورکیاوە زۆرینەی ئەم گروپانە لە ئیدلب جێگیرکراون، پاش ئەوەی گروپە ئیسلامیەکان لە ئیدلب کۆبوونەوە ناوچەکانی کەمکردنەوەی گرژیان ڕاگەیاند، ئەوەش سیاسەتێکی ژیرانەیە، چۆن ڕووسیاو ئێران لە ڕێگای تورکیاوە وایانلێکرد گروپە ئۆپۆزیسیۆنەکانی ڕژێمی سوریا بکشێنەتەوە بەبێ هیچ بەرێککەوتنێک لەگەڵیاندا، لەبەرانبەریشدا ڕووسیا وتی کوردەکان ناڕۆنە ڕۆژئاوای فوراتەوە، بەمشێوەیەش تورکیا وایدانا سەرکەوتنێکی گەورەیە بۆی لەبنەڕەتدا سەرکەوتن بوو بۆ ڕژێم و ڕووسیا، ڕووسیا و ئێرانیەکان دەزانن ئەگەر ئەوان دەرگایان کردەوە بۆ تورکیا، ئەو مەترسیەکی گەورەیە لەسەریان.
چوونە ناوەی تورکیا بۆ عەفرین بەبێ پەسەندکردنی ڕوسیی – ئێرانی نابێت، لە هەمان کاتیشدا لە حاڵەتی ڕوودانی ئەم شتەدا دەبێتە هۆی بەریەککەوتنی توند، سەرئەنجامیش دابەشبوونێک دەبێت لە سوریادا، پێموانیە بەئاسانی وتنی بەڵێ و پێدانی گڵۆپی سەوز دەبێت بە هێرشکردنە سەر عەفرین، ناکرێت بڵێین ئەستەمە، چونکە گریمانەیەکە ڕێی تێدەچێت، بەڵام لە ئەستادا قورسە، لەحاڵەتی بوونیشیدا مەترسیدار دەبێت.

• چی دەبێت ئەگەر ئەو ڕێککەوتنە کرا کە باستکرد و تورکیا چووە عەفرینەوە؟

– ڕەنگە، لە حاڵەتێکدا هەموو دەوڵەتە مەزنەکان ڕێککەوتن، هیچ شتێک ئەستەم نییە، بەڵام لەسەر هەمووانە بزانن کە بەرخەدان هەر دەمێنێت تا کەتا هەناسە، بە شکستێکی لەمشێوە ڕازینابین و کەبانەیێکی تر دەژینینەوە.

• چی دەبێت ئەگەر تورکیا وەرای ئۆجەلان لەسێدارە بدات؟

– ئەم ئەگەرە ڕێیتێدەچێت، لە حاڵەتی ڕوودانیشیدا سەرەتای گۆڕانەکی مێژوویی دەبێت و دەگەینە خاڵێک کە هەرگیز گەڕانەوەی تێدا نییە ئەویش جەنگە، سەرەڕای هەموو ئەمەش هەر دەڵێین پێویستە گفتوگۆ و دانوستاندن هەبێت، لە حاڵەتی گەیشتنیدا بەم خاڵە و لەسێدارەدانی ئۆجەلان، ئەم دەرگایە دادەخرێت.

سەرچاوە: ماڵپەڕی عوکاز.

گفتوگۆی: عبدالله العضوی (شاخەکانی قەندیل – باکوری عێراق).